

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1S/31/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200265
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marian Hoffmann, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8022200265.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariana Hoffmanna PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD., v právnej veci žalobcu: A. B. - Club Hotel OLYMPIA, miesto podnikania: Partizánska 684/80, 058 01 Poprad IČO: 14 285 410, právne zastúpený: JUDr. Marek Radačovský, advokát so sídlom Žriedlová 3, 040 01 Košice proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 100806486/2020 zo dňa 24. apríla 2020, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného č. 100806486/2020 zo dňa 24. apríla 2020.

P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

P r i z n á v a žalobcovi nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa všeobecnou správnu žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného 100806486/2020 zo dňa 24.04.2020 v spojení s rozhodnutím Daňového úradu Prešov, pobočka Poprad, č.102938736/2019 zo dňa 18.12.2019, ktorým správca dane podľa § 68 ods. 5 Daňového poriadku vyrubil žalobcovi rozdiel dane v sume 3129,44 Eur na dani z pridanej hodnoty za júl 2014 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Okrem iných žalobných bodov poukázal aj tú skutočnosť, že doručil žalovanému ako správcovi dane prostredníctvom elektronického systému finančnej správy návrh na prerušenie daňového konania, ktorý bol odôvodnený ustanovením § 8 ods. 1 zákona č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého sa daňové konania prerušujú na žiadosť daňového subjektu odo dňa nasledujúceho po dni podania žiadosti do skončenia pandémie. Žalobca uviedol, že návrh na prerušenie daňového konania bol žalovanému doručený dňa 1.5.2020, teda daňové konanie sa prerušilo odo dňa 2.5.2020 do skončenia pandémie. Napriek uvedenému žalobca poukázal na to, že mu žalovaný doručil napadnuté rozhodnutie dňa 09.05.2020 čím porušil ustanovenie § 8 ods. 1 zákona č. Uviedol, že napadnuté rozhodnutie mu bolo doručené dňa 9.5.2020.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 30.09.2020 uviedol, že žiadosť žalobcu o prerušenie daňového konania bola doručená v čase, keď už napadnuté rozhodnutie bolo expedované, avšak ešte nebolo doručené žalobcovi, preto žalovaný oznámil žalobcovi oznámením č. 100950632/2020 zo dňa 27.05.2020, ktoré bolo žalobcovi doručené 04.06.2020, že rozhodnutia o odvolaní, ktoré boli žalobcovi doručené

po prerušení konania, má považovať za bezpredmetné z dôvodu, že po pominutí mimoriadnej situácie mu tieto rozhodnutia budú opätovne v súlade s Daňovým poriadkom doručované. Žalovaný považuje doručenie napadnutého rozhodnutia dňa 9.5.2020 za neúčinné, teda má za to, že odvolacie konanie nebolo ukončené a napadnuté rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť v dôsledku prerušenia odvolacieho konania pred jeho doručením. Poukázal na to, že súčasťou predložených administratívnych spisov je aj metodické usmernenie, v zmysle ktorého bude žalovaný postupovať, a teda opätovne po skončení prerušenia konania bude zasielať napadnuté rozhodnutia žalobcovi. Na základe uvedeného navrhol žalovaný žalobu ako predčasne podanú zamietnuť.

Žalobca vo vyjadrení zo dňa 08.11.2020 uviedol, že nepovažuje žalobu za predčasnú z dôvodu, že bolo nesporne preukázané, že žalobcovi bolo napadnuté rozhodnutie doručené, čím takéto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, keďže voči nemu nebolo možné podať odvolanie. Žalobca taktiež uviedol, že žalovaný neuviedol žiadne skutkové ani právne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na správnosť podania všeobecnej správnej žaloby žalobcom, resp. ktoré by vyvracali tvrdenia žalobcu uvedené v žalobe. Uviedol, že žiaden list žalovaného, ktorý bol označený ako oznámenie, nie je spôsobilý negovať účinky rozhodnutia žalovaného, ktorého náležitosti ako aj postup pri vydávaní upravuje Daňový poriadok. Mal za to, že prostredníctvom oznámenia sa žalovaný len pokúšal zhojiť svoje procesné pochybenia, pričom podľa názoru žalobcu nie je možné zrušiť rozhodnutie prípisom žalovaného. Keďže napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené v čase prerušenia daňového konania, tento zotrval na svojom stanovisku ohľadom podstatného porušenia ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia, a teda existencii dôvodu na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 20.11.2020 uviedol, že čo sa týka námietky žalobcu, že napadnuté rozhodnutia boli doručované nezákonným spôsobom v prerušených daňových konaniach, tak prerušenie daňového konania je upravené v § 61 Daňového poriadku, pričom v predmetnom prípade došlo k mimoriadnej situácii, ktorú Daňový poriadok nepredpokladal. Žiadosť žalobcu o prerušenie daňového konania bola doručená v čase, kedy bolo napadnuté rozhodnutie expedované ale ešte nebolo doručené. Poukázal na to, že zásielka bola od 30.4.2020 uložená na pošte, pričom žalobca si ju prevzal až 09.05.2020. Následne žalovaný oznámil žalobcovi zamýšľaný postup odvolacieho orgánu, keďže došlo k doručeniu rozhodnutia, ktoré nebolo spôsobilé vyvolať účinky právoplatnosti rozhodnutia. Žalovaný taktiež uviedol, že nad rámec zákona, no v prospech žalobcu, čím nijako neukrátil práva žalobcu, mu zaslal oznámenie, v ktorom vysvetlil svoj postup a informoval ho o ďalších krokoch.

Napriek tomu, že žalobca označil uvedený úkon jednoduchým listom, žalovaný mal za to, že v situácii, ktorú spôsobil samotný žalobca svojim tendenčným postupom, nebolo možné inak postupovať, keďže daňové konanie bolo prerušené. Nešlo teda o zhojenie procesného pochybenia, keďže žalovaný svojim procesným postupom nepochybil. Nebolo úmyslom žalovaného negovať oznámením účinky rozhodnutia, iba žalobcovi oznámiť, že uvedené doručenie nemalo spôsobilosť vyvolať účinky doručenia.

Správny súd vo veci rozhodol uznesením pod sp. zn. 1 S 43/2020-240 zo dňa 14. januára 2021, ktorým žalobu ako predčasne podanú odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. c) SSP.

Voči tomuto uzneseniu podal žalobca kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší správny súd SR uznesením sp. zn. 8 Sžfk 56/2021 zo dňa 23. februára 2022. Podľa právneho názoru vysloveného v zrušujúcom uznesení kasačného súdu došlo správnym súdom k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a žalobu je potrebné pokladať za podanú v zákonnej lehote a vecne ju preskúmať.

Ešte pred rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu SR Finančné riaditeľstvo SR vydalo dňa 6. októbra 2020 rozhodnutie v identickej veci (vyrubenie žalobcovi rozdielu dane na DPH za mesiac júl 2014 v sume 3129,44 €) pod inou spisovou značkou číslo: 461465/2020, keďže pôvodné rozhodnutie žalovaný považoval za nulité.

Aj toto nové rozhodnutie žalovaného v identickej veci už bolo na základe podanej správnej žaloby predmetom súdneho prieskumu, pričom vo veci rozhodol tunajší správny súd rozsudkom pod sp. zn. 2S/95/2020 – 297 dňa 2. júna 2022 tak, že zrušil tak neskoršie rozhodnutie žalovaného ako aj pôvodné prvostupňové rozhodnutie Daňového úradu Prešov a vec vrátil žalovanému na nové konanie.

V danom prípade preto nastala neštandardná situácia, že by mal správny súd konať o tej istej veci (hoci formálne označenej samostatnými spisovými značkami žalovaného) v dvoch konaniach, pričom v jednom z týchto konaní už bolo rozsudkom súdu rozhodnuté.

Takémuto postupu však bráni aplikácia zásady ne bis in idem. Správny súd uznáva význam princípu ne bis in idem, ktorý je explicitne zakotvený pre oblasť trestania, a to aj správneho trestania, v čl. 50 ods. 5 Ústavy SR či v čl. 4 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb. v spojení s č. 79/1994 Z. z.), ako aj v čl. 50 Charty základných práv Európskej únie, to v spojení s čl. 51 ods. 1 tejto Charty.

Uvedený princíp má však aj širší dosah, a to v kontexte čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a v ňom artikulovanom požiadavku na zachovávanie právnej istoty (napr. nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 7/2017 z 31. mája 2017, č. 7/2017 ZNaU, s. 107-108). Uplatňuje sa tak aj v správnom konaní, ako aj v správnom súdnom konaní.

Tento princíp sa na podústavnej úrovni premieta do rôznych procedurálnych noriem zakotvujúcich prekážku litispendencie alebo prekážku veci rozhodnutej. Ide napr. o § 30 ods. 1 písm. f/ a i/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, či o § 62 ods. 1 písm. f/ zákona č. 563/2009 Z.z. o správne daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podobnú úpravu obsahuje aj Správny súdny poriadok, a to v § 98 ods. 1 písm. a/ a b/.

Je nesporné, že následky ponechania dvoch vedľa seba stojacich správnych rozhodnutí o tej istej veci sú nebezpečné a spôsobujú značnú neprehľadnosť v otázke, aký je skutočný právny stav na jednotlivých úsekoch verejnej správy.

Nežiadúci stav nastáva aj v prípade, ak vedľa seba stoja dve v podstate identické správne rozhodnutia. Môže ísť totižto o rozhodnutia, ktoré tiež vyvolávajú negatívne následky. Pôjde napríklad o prípady, keď dve vedľa seba stojace správne rozhodnutia na konci dňa dvakrát ukladajú sankciu za ten istý protiprávny čin [por. pre podobnosť právnej úpravy rozsudok českého Najvyššieho správneho súdu (Nejvyšší správní soud) č.k. 6 As 44/2008-142 zo 4. marca 2009, publikované pod č. 1842/2009 v súdnej zbierke českého Najvyššieho správneho súdu], či vyvolávajú neprehľadnosť v činnosti správnych orgánov [por. pre podobnosť právnej úpravy rozsudok českého Najvyššieho správneho súdu (Nejvyšší správní soud) č.k. 2 Azs 307/2015-41 z 9. júna 2016, bod 21], vo verejných evidenciách, a v konečnom dôsledku zneisťujú aj adresátov výkonu verejnej moci.

Princíp ne bis in idem je pre tieto dôvody tak zásadný, že jeho porušenie nemôžu správne súdy prehliadať. Platí to v situácii, keď správny orgán tento princíp porušil už v čase, keď vydával svoje rozhodnutie či opatrenie, tak aj v situácii, keď takéto napätie s princípom ne bis in idem nastalo neskôr v dôsledku okolností, ktoré boli mimo vplyvu žalovaného orgánu verejnej správy, ako v práve posudzovanej veci. V takejto situácii správny súd musí, a to aj mimo žalobných námietok, vždy prihliadať na existenciu prekážky založenej rešpektom k princípu ne bis in idem.

V práve rozhodovanej veci nie je sporné, že prekážka ne bis in idem nastala vo vzťahu k opätovnému rozhodnutiu FR SR. Toto rozhodnutie vydal žalovaný po tom, čo posúdil prvotné touto žalobou napádané rozhodnutie ako nulité a vo svojom rozhodovaní naň ďalej neprihliadal. O neskoršom rozhodnutí FR SR v identickej veci už medzičasom stihol správny súd rozhodnúť svojim rozsudkom. Súčasne však z dôvodov právnej istoty správny súd pristúpil ku zrušeniu aj predchádzajúceho rozhodnutia, ktoré má všetky formálne náležitosti a mohlo by vyvolať stav právnej neistoty.

Na tento nežiadúci stav však musel krajský súd reagovať a to práve kasáciou pôvodného rozhodnutia, bez ohľadu na ustanovenie § 135 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ako bude vysvetlené nižšie), a rovnako bez ohľadu na to, že ustanovenie § 191 Správneho súdneho poriadku s takouto, svojou povahou výnimočnou procesnou situáciou, ani neráta. Preto je bez akýchkoľvek pochybností, že jediným spôsobom rozhodnutia správneho súdu v danej veci muselo byť zrušenie napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ by správny súd pristúpil k opätovnému odmietnutiu správnej žaloby, tak tento procesný postup by sa pôvodného žalobou napádaného rozhodnutia žalovaného nijako nedotkol a tento nežiadúci stav by sa týmto neodstránil.

Správny súd teda uznáva, že v zásade je situáciu, aká nastala v práve rozhodovanej veci, potrebné riešiť kasáciou správneho rozhodnutia, ktoré porušuje princíp ne bis in idem.

V tomto smere správny súd poukazuje na rozsudok NSS SR č. 5 Svk 4/2021 z 24. februára 2022, kde sa kasačný súd vysporiadal s obdobnou právnou situáciou.

Najvyšší správny súd uviedol: „Súd si je plne vedomý, že podľa § 135 ods. 1 Správneho súdneho poriadku správny súd vychádza z takeého právneho a skutkového stavu, aký tu bol v čase rozhodovania orgánu verejnej správy a preto sa pochopiteľne na prvý pohľad javia vyššie uvedené závery v rozpore s týmto pravidlom. Je tomu však iba potiaľ, pokiaľ sa nevezmú do úvahy širšie súvislosti rozhodovania správnych súdov v špecifickom skutkovom kontexte, ktorý nastal aj v práve rozhodovanej veci.

Ak Najvyšší správny súd na jednej strane musí akceptovať následky absencie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, súd musí na druhej strane nachádzať v právnom poriadku také riešenia, ktoré tieto následky eliminujú, a nemôže na túto úlohu rezignovať s argumentom, že takéto riešenia na prvý pohľad z právneho poriadku nevyplývajú. Tieto širšie aspekty zdanlivo prelamujú § 135 ods. 1 SSP, avšak treba uznať, že na danú situáciu právna úprava nepamätá. Ide preto v skutočnosti o medzeru v práve, ktorú je nutné vyplniť výkladom šetriacim zmysel existencie celého systému správneho súdnictva. Týmto zmyslom je nastoľovať v činnosti správnych orgánov poriadok, prehľadnosť, a nie chaos.

Nepôjde navyše o jedinou situáciu, keď správny súd nebude vychádzať z § 135 ods. 1 SSP, ale uzná, že na riešenie situáciu toto ustanovenie nepamätá. Kasačný súd má na mysli napríklad situáciu, keď by sa správny súd obrátil na Ústavný súd SR s návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov a Ústavný súd SR by tomuto návrhu vyhovel a konštatoval by nesúlad napádaného právneho predpisu. Ak by správne súdy a Najvyšší správny súd stojaci na ich čele uznali, že § 135 ods. 1 SSP komplexne pokrýva všetky modalities procesného vývoja, ktoré môžu v správnom súdnom konaní nastať, poprel by sa tým zmysel a účel súladového konania pred Ústavným súdom SR (por. body 19 a 20 odlišného stanoviska predsedu Ústavného súdu C. D. k uzneseniu Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 5/2021 z 12. mája 2021). Rovnaká situácia v podstate nastáva aj v prípade, ak Ústavný súd SR nálezom, vydaným až po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy, vysloví nesúlad konkrétneho právneho predpisu (pričom nález nebol vydaný na základe iniciatívy správneho súdu v konkrétnom správnom súdnom konaní), nakoľko v zmysle ustanovenia § 131 Správneho súdneho poriadku je správny súd, vrátane kasačného súdu, takýmto rozhodnutím Ústavného súdu SR viazaný....S poukazom na uvedené Najvyšší správny súd uzavrel, že ustanovenie § 135 ods. 1 SSP nedopadá na všetky situácie, ktoré môžu v správnom súdnom konaní nastať, nakoľko môžu nastať aj situácie, keď správny súd z príkazu § 135 ods. 1 SSP vychádzať nebude.“

Správny súd po zrušení veci túto nevrátil žalovanému na ďalšie konanie. V tejto rozhodovanej veci bol totižto celý právny problém vyriešený zrušujúcim výrokom a po vrátení veci žalovanému by už nebolo o čom znovu konať a rozhodovať. V prípade, ak by krajský súd vrátil žalovanému vec na ďalšie konanie, nastala by v konaní pred žalovaným prekážka veci rozhodnutej, a žalovaný by musel na túto prekážku reagovať. Takýto postup preto nemožno považovať za hospodárny.

Súčasne správny súd nepovažoval za potrebné zrušovať prvostupňové rozhodnutie Daňového úradu Prešov, pretože dôvody tu uvádzané sa ho nedotýkajú priamo, resp. bolo už zrušené v skoršom súdnom konaní vyššie uvedenom.

Pre všetky tieto dôvody dospel správny súd k záveru, že je potrebné žalobou napádané rozhodnutie z dôvodu právnej istoty zrušiť bez toho, žeby bolo potrebné vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Čo sa týka ostatných žalobných námietok, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nepovažoval ich správny súd pre rozhodnutie vo veci za podstatné, preto sa nimi už bližšie nezaoberal.

trovách konania správny súd rozhodol v zmysle § 167 SSP tak, ako je uvedené vo výroku II. tohto rozsudku, keď procesne úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§175 ods. 2 SSP).

O trovách kasačného konania rozhodol tak, že ich náhradu priznal žalobcovi, ktorý bol v kasačnom konaní úspešný. (§ 467 ods. 1 v spojení s § 167 SSP).

Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Prešove prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len sťažnostné body), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 1, 2 Správneho súdneho poriadku).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje vysokoškolské právnické vzdelanie II. Stupňa, ide o konanie o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d), je žalovaným Centrum právnej pomoci (§449 ods. 1,2 Správneho súdneho poriadku).